

Ny kronikør

Af Flemming Rasmussen

Ildræt i Skolen har haft megen succes med at lade en markant idrætspersonlighed forholde sig til et aktuelt emne i idrættens verden. Jens Brinch's artikler om idrættens pædagogisering provokerede da også flere til at fare til computeren, og det resulterede i en fin debat her i bladet det seneste år.

Nu har Ildræt i Skolen fået en aftale med seminarieadjunkt Erik Juhl, som har fået frie hænder til at forholde sig til et eller andet "idrætsproblem", som optager ham. Det gøres i en kronikform her i bladet foreløbig for resten af 1998. Erik Juhl lægger ud med at forholde sig til kampen og diskuterer, hvordan eleverne kan lære at tackle både vinder og taberrollen på en ordentlig måde.

Vi håber, at læseren vil blive inspireret og evt. få lyst til at kommentere nogle af de meninger, som Erik Juhl kører på banen. Så skulle du få lyst til at se dig selv på tryk, så er du velkommen til at sende dit bidrag til Ildræt i Skolen.

IDRÆTTEN BØR VÆRE

Af Erik Juhl

Prolog

Når 2 hunde slås, sker der ofte det, at en af hundene på et tidspunkt p.g.a. overmagten vender sig om på ryggen og blotter adgangen til de vitale organer. Konfrontationen er afgjort, kampen er slut.

Når 2 mennesker slås en fredag nat foran "den lokale", og en af personerne lidt senere ligger på asfalten, hvad sker der så?

Så skal den, der ligger ned, yderligere sparkes, trædes på, ja, nogle gange smadres til ukendelighed, for aldrig at blive sig selv igen.

Derfor bør idrætsundervisningens forvaltning af kampbegrebet eller det konkurrerende perspektiv lægge sig tættere på det dyriske end det menneskelige!

Jeg er nok klar over, at billedet ikke kan holde vand over for ret mange andre dyrearter, men som et paradokst eksempel vil jeg lade det stå et øjeblik. Især som en tænksom indledning til mit forslag om en 'ny' aktivitet inden for faget primært tilegnet drengene; nemlig slagsmål.

Drengenes univers udspiller sig ofte i hierakier, og idrættens mangfoldige verden er et fremragende sted for sådanne hierakier at arbejde i. For mange drengegrupperinger er et af de meget betydningsfulde spørgsmål, indtil en vis aldersmodning: "Hvem er den stærkeste..., ...og hvor er jeg placeret?"

Kampens etik kræver øvelse ...og synliggørelse

Istedet for at drengene må igennem de nogle gange voldsomme og perfide overgreb i skolegården eller på skolevejen, kunne en idrætslektion i ny og næ eller en temaperiode være rammen om at lære børn, hvordan man udkæmper den kropslige tvekamp på en ordentlig måde. Pointen og spørgsmålet er jo, hvordan drengene skal begribe sig på at slås på en ordentlig måde, hvis de aldrig bliver sat i situationer, hvor de via vejledning kan øve sig. Jeg har ikke haft nogen personlig tilknytning til de østlige kamp-

kunstformer, stunt, amerikansk wrestling o.lign., men er som flere andre blevet optaget af de forskellige tanker og filosofier, der ligger bag udførelsen af nogle af disciplinerne, samt Grundtvigs kredsgangsbegreb.

I henhold til mit ærinde med denne kommentar er det dog specielt dette at have respekt for og tage vare på modstanderen, som bør sættes i focus. Det at kunne "finde sig selv" i på én gang at have ønsket om at besejre sin modstander og samtidig p.g.a. den modstand, der ydes, anerkende ham som en betydningsfuld partner for ens egen udvikling, er for mig et modningsfelt inden for den følelsesmæssige intelligens.

Der er en verden til forskel på, om man har en grundholdning, der siger:

- at man meget gerne vil vinde, og det er godt, at der er en modstand(er) eller

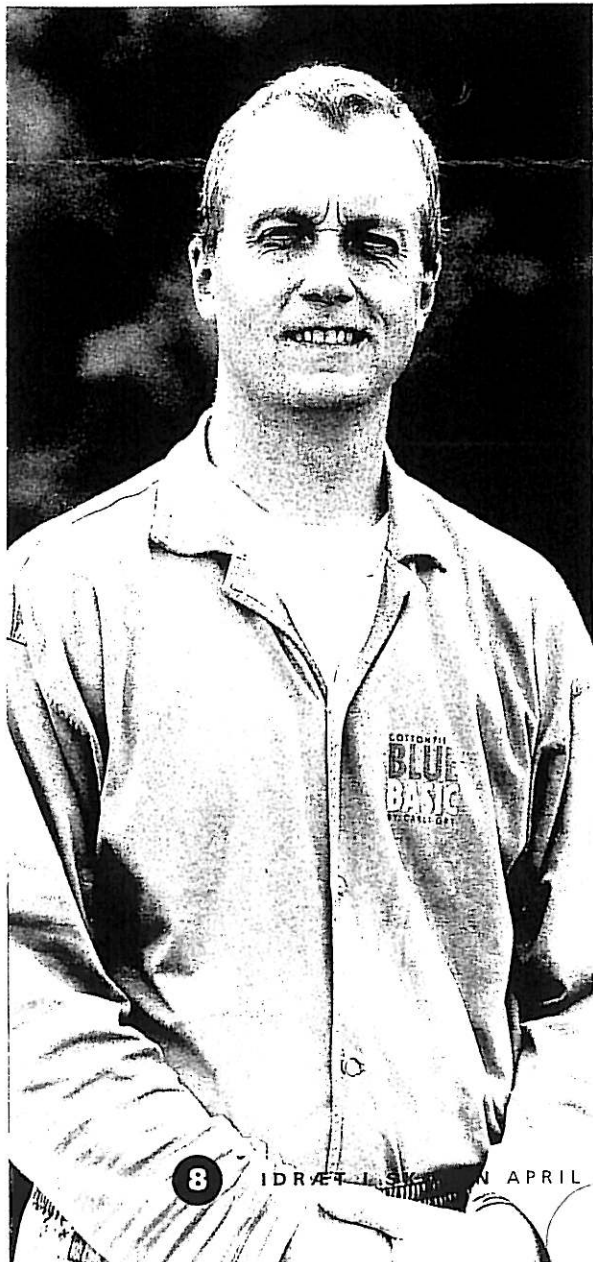
- at der skal vindes for enhver pris, og modstanderen skal udslettes, tilintetgøres.

Nogle misforstår fair-play begrebet fuldstændigt, når de tolker det i retning af, at man så heller ikke har så stort et ønske om at vinde. Men latterliggør det med bemærkninger som: "Undskyld jeg scorede" o.lign., ...Hvad er det dog for noget vads!

Nu kan det naturligvis hævdes, at det er nemt at have den "rigtige" mening, ...men det er ulig meget nemmere ikke at have nogen!

Derfor kan vi som idrætsundervisere slet ikke undsige os den pædagogiske udfordring, det er at skabe rammerne om en god kampkultur i en klasse. Guderne skal vide, at det ikke er et nemt, men tværtimod et langt, sejt træk. Et træk som både kan understøttes, men også direkte forhindres alt efter didaktiske valg, eller mangel på samme.

Indgangsvinklerne er utallige. Jeg selv bruger at lade et tema som "Fair-play", "Modstand, ja tak" eller "At krydse linien

MERE 'DYRISK'!

uden at gå over stregen" være en meget aktiv reflekterende ledsager i forskellige praksisområder, hvor ambitionen er at gøre kampdilemmaerne synlige.

Et fif er her at lægge ud med idræt, som ikke har direkte kropskontakt; for så at inddrage dette mere og mere. En rækkefølge kunne fx. være: Småspils-cricket - frisbee ultimate - kurvebold - håndbold - slagsmål.

Kampens praksis

Selvfølgelig plæderer jeg ikke for slagsmål i gængs forstand. En betegnelse som madras-tvekamp giver et bedre billede.

Man sætter 2-3 af de meget tykke måtter sammen og omkranser dem med et antal mindre madrasser eller rulle-måtter. Dermed er "ringen" klar. Kampens regelsæt afklares mellem elever og lærer i fællesskab:

- hvordan skal der kæmpes?
- hvad er tilladt / ikke tilladt?
- hvornår er en kamp afgjort?
- hvordan overgiver man sig?
- hvilke ritualer skal overholdes før, under eller efter kampen?
- er der noget med tid, point, passivitet m.m.
- hvad sker der hvis...??

Mht. sikkerheden er læreren naturligvis garant for, at intet madraskampstævne starter, før spark og slag, rive i hår o.lign. er elimineret. Ligeledes bør der foretages en grundig opvarmning, hvor kroppen tumles.

Deltagelse i sådanne styrkeprøver anskueliggør både kræfternes muligheder og kroppens skrøbelighed, hvilket forhåbentlig i temaets ånd

medfører, at man får fornemmelse for at passe på sig selv og hinanden.

Den antagelige kampform har jeg set varieret fra Sumo-brydernes skubben eller trækken hinanden ud over cirklen til almindeligt brydende håndgemæng.

At formidle forskellen

Selvfølgelig er det ekstra kvalificeret og inspirerende, hvis man som idrætslærer selv er udøver af en kampkunstform og formår at levnedegøre den kampmæssige livsfilosofi bag; eller som en appetitvækker kan få en gæstelærer til det.

Men i det daglige træk kan madrasdysten, som det yderste indholdsled i en kampkæde sagtens varetages af os almindelig idrætslærere; vel at mærke hvis vi formår at levnedegøre forskellen på den livgivende kamp og den destruktive kamp for eleverne.

Fra mikro- til makroplan

Som en ypperlig vision kunne man ønske sig, at drengene efter disse madras-tvekampe ikke havde det store behov for at teste styrkehierakiet uden for idrætsregiet.

Og når de så alligevel gør det, at der ringer en klokke bagi..., ...fordi de har både viden om og erfaringer med, hvornår en kamp er slut.

Den kortbuksede idrætsverden eller "fair-play" temaer kan naturligvis ikke løse det samfundsproblem, en stignende rå- og afstumpethed i voldstilfældene efterlader. Men med idrætsfagets kropslighed og konfrontationer mellem mennesker kunne det måske blive et lod i vores samlede mikro-bidrag i respekten for næsten, også uden for kridtstregen.

Men det kræver, at man får lov til at øve sig..., ...og så er det, at jeg i minde-lighed foreslår hundeslagsmålet som inspirationskilde!

Blå Bog:

Navn: Erik Juhl

Stilling: Seminarieadjunkt

Ansæt på Århus Dag- og Aftenseminarium

Assist. træner i Vrold/Skanderborg - 1. div. herrer

Forfatter til bogen "Inspiration til cricket". Alsidig idrætsudøver.

Kørt undervisning og kurser i blandt andet cricket, slagboldspil, holdbold, friluftaktiviteter, gøgl og akrobatik.

Amatør-tryllekunstner. Gift og har 2 børn.

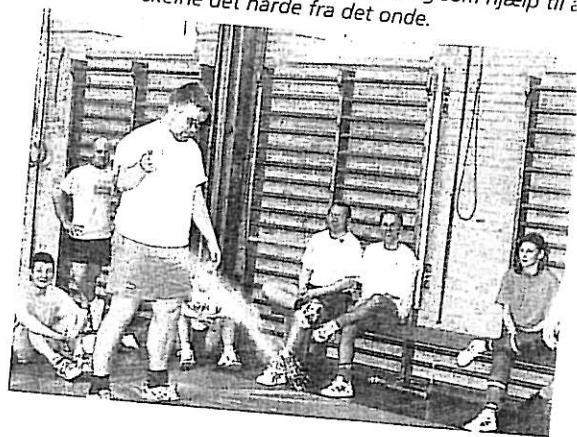
Det gælder pladsen i styrkehierakiet

Hvis der kæmpes med "sumo-regler", taber den, der først berører noget uden for ringen eller rører underlaget med andet end sine fødder. På billedet støttes med et ben uden for den tykke madras. Kampen er slut.

Med inspiration fra sumo-sporten kastes salt i ringen som tegn på renhed og som hjælp til at skelne det hårde fra det onde.

Inspirations-litteratur

Korsgaard, Ove (1986) Kredsgang.

Bonde, Hans (1989) Judo den milde vej.

Art. "Schule brutal" (1998 nr. 10) Focus ...das moderne Nachrichtenmagazin.

Christensen, Røjle Asger (1993), art. Med værdighed og tyk mave- og sumo-sportens fortidige ritualer og nutidige succes.

FOCUS FORET 5/93, Temanummer.

